

## ARVOISAT JUHLAVIERAAT.

Tehtäväkseni on annettu koulun johtokunnan puheenjohtajana ja taloudenhoitajana laatia historiikki koulun toiminnasta ja sen eri rakennusvaiheista. Tämä tehtävä on ollut minulle hyvin - paitsi mielenkiintoinen - myös läheinen, koska olen ollut aktiivisesti mukana vuodesta 1950 lähtien. Rehtori Raevuoren laatima koulun 25-vuotiskertomus on ollut minulle erittäin suurena apuna selvitellessäni ensimmäisen 25 vuoden aikana suoritettuja eri rakennus- ja toimintavaiheita.

Olen jakanut tämän historiikin kolmeen eri vaiheeseen nimittäin koulun alkuajan vaiheeseen, sota-aikaiseen ja viimeksi vaiheeseen jonka onnistunut päätöstä olemme täällä nyt juhlimassa.

Järvenpään Yhteiskoulun perustaminen tapahtui 1.4.1928, joten n. kahden viikon kuluttua koulu täyttää 33 vuotta. Historiassa tämä on lyhyt aika, mutta oppikoulun ikänä voimme pitää sitä varsin kunnioitettavana. Yhteiskoulujatituksen herättäjänä ja toteuttajana Järvenpäässä on pidettävä maanviljelysneuvos Bjarne Westermarckia, joka lahjoitti tontin ja hankki ensimmäisen koulutalon, sekä koulun johtajaa maisteri Vihtori Raevuorta, johtokunnan ensimmäistä puheenjohtajaa pankinjohtaja Pekka Siimestöä, pankinjohtaja Väinö Seppää, toimitusjohtaja Jussi Purolaa ja urakoitsija August Nysteniä.

Koulu aloitti toimintansa alusta alkaen omissa suojissa, "oman katon alla". Kuten jo mainitsin lahjoitti maanviljelysneuvos Westermarck tontin ja hankki ensimmäisen rakennuksen, Kannakselta tuodun ns. "Nahkalinnan". Se oli puinen kaksikerroksinen huvila tilavuudeltaan n. 500 kuutiometriä. Tämä rakennus palvelikin koulua n. neljännesvuosisadan, yksinään tosin vain melko lyhyen ajan. Silloiset tilat eivät riittäneet koulun alkamisesta kuin n. kahden vuoden ajan, sillä niin aikaisessa vaiheessa aloitettiin tämän talon ensimmäinen rakennussuunnitelma.

Vuonna 1930, koulun ensimmäisenä rakennusvaiheena, valmistui nykyisen ns. vanhan osan keskiosa. Rakennus oli kaksikerroksinen tilavuudeltaan vajaat 2.000 kuutiometriä.

Vuonna 1933 oli jälleen pakko ryhtyä laajentamaan ja tällöin jatkettiin rakennusta pohjoispäästä, niin että se käsitti kaikkiaan n. 2.500 kuutiometriä. Vuonna 1935 valmistui koululle ensimmäinen juhlasali tilavuudeltaan n. 1.100 kuutiometriä. Tämän raken-

2.

nusvaiheen jälkeen oli koululla, "Nahkalinna" mukaanluettuna, kahdeksan luokan tarpeita tyydyttävät huoneistot käytettävissä. Kouluhan oli alunperin suunniteltu 8-luokkaiseksi, eli yliopistoon johtavaksi oppikouluksi.

Koulun aloittaessa syyslukukautensa vuonna 1935 oli oppilasmäärä 260 ja koulun valat n. 620.000 markkaa sen aikaista rahaa.

Tähän oikeastaan voidaan katsoa päättyvän koulun historiikin ensimmäisen vaiheen, jota kesti 7 vuotta. Tämä oli vaikeaa aikaa niille lujauskoisille miehille ja naisille jotka kantoivat vastuun tämän paikkakunnan tärkeimmän sivistyslaitoksen toiminnasta ja kehityksestä. Järvenpään Yhteiskoulu oli perustettu, sen toiminta oli aloitettu ja oli hankittu edellytykset jatkuvalla opetustyölle koulun omissa suojissa. Tämä kaikki oli saatu aikaan tyhjistä. Järjestettiin arpajaisia ja karäyksiä vedoten oppilaitten vanhempiin. Tästä toiminnasta lankeaa suurin kiitos senaikaiselle rehtorille ja koulun opettajille.

Vuoden 1936 jälkeen aina vuoteen 1952 asti koulun toiminta oli taloudellisesti hyvin vaikeata. Ei voitu harjoittaa minkäänlaista rakennustoimintaa- ei edes tarpeellisia rakennuskorjauksia voitu riittävästi tehdä, vaikka oppilasmäärä jatkuvasti vuodesta vuoteen lisääntyi. Vuonna 1952 oli oppilaita 472 ja koulun tilat olivat kuitenkin samat kuin vuonna 1935, jolloin oppilasmäärä oli 260. Tähän kaikkeen oli vaikuttamassa käydyt sodat, jatkuva inflaatio ja niiden johdosta aiheutuva kustannusten lisäys sekä myös vilkkaan jälleenrakennustoiminnan takia materiaalin niukkuus. Samanaikaisesti tulot kuitenkin pienenivät, säännöstelyn ym. syiden johdosta. Tätä taloudellisesti vaikeinta aikaa koulun toiminnassa kesti yhteensä 16 vuotta eli, kuten jo mainitsin vuodesta 1936 vuoteen 1952.

Viimeiseen eli kolmanteen vaiheeseen oli lähdeittävä, oli vaikeudet miten suuret tahansa, siellä paikkakunnalle oli muuttanut paljon siirtoväkeä ja muutenkin väestön lisäys oli voimakasta - olihan Järvenpäästä muodostettu kauppa. Oli välttämättä saatava lisätiloja suuren oppilasmäärän sijoittamiseksi. Vuonna 1950 koulun silloinen johtokunta oli katsonut tilanteen kehittyneen niin vaikeaksi, että oli viipymättä ryhdyttävä suunnittelemaan koulun laajenusta. Johtokunta päätti tilata piirustukset professori A. Pernajalta. Suunnitelma ja piirustukset valmistuivatkin nopeasti, mutta rakennustöihin ei voitu heti ryhtyä, koska ei saatu tarvittavaa luottoa. Vuonna 1952 saatiin suurien ponnistalujen jälkeen Kordelinin Säätiöltä 16 miljoonan markan laina Järvenpään kauppa-

lan ollessa takaaajana. Tämän jälkeen uskalsimme aloittaa varsinaiset rakennustyöt, vaikka varoja ei ollut riittävästi silloisen rakennusvaiheen lopulliseen toteuttamiseen. Vuonna 1953 valmistui seuraava vaihe, nimittäin kolmikerroksinen jatko tänne eteläpäähän ja samana vuonna valmistui vielä uusi vaihe - vanhan osan korotus kolmikerroksiseksi. Yhteistilavuus oli tämän jälkeen 10.800 kuutiometriä. Samanaikaisesti myös "Nahkalinna" purettiin ja siitä kertyneitä rakennusaineita voitiin käyttää vahtimestarin asunnon tekoon.

Viime vuonna valmistui tämä nykyinen uusi osa ja voitiin täällä aloittaa "koulutyöt" jo kevätlukukauden alussa. Viimeinen eli seitsemäs vaihe, vanhan juhlasaliin korotus, viivästyi vähän, mutta lokakuussa sekin oli käyttökunnossa. Vuoden vaihteeseen mennessä valmistui vielä vahtimestarinrakennuksen laajennus.

Tämän lukukauden alussa "käsityöläiset" pääsivät siirtymään sen alakerrasta uuteen käsityöluokkaan ja heidän entinen verstaansa varattiin matkustavien oppilaitten ns. odotushuoneeksi.

Tämän historiikin kolmannen vaiheen, vuosien 1953 - 1960 aikana suoritettujen rakennustöiden rahoittaminen tuotti ainakin alussa suuria vaikeuksia. Loppujen lopuksi saatiin kuitenkin ymmärtämystä niin kouluhallituksen kuin paikallisten rahalaitostenkin taholta. Valtio myönsi rakennuslainaa 12 milj. markkaa, Tuusulan Säästöpankki, Järvenpään Osuuskassa ja Kansallis-Osake-Pankki kukin 10 milj. markkaa, Vakuutusyhtiöt Pohjola, Salama ja Suomi kukin 2 milj. markkaa ja Postisäästöpankki 3 milj. markkaa. Järvenpään kauppalan avustus on myös vuosi vuodelta kasvanut ja tänä vuonna saatiin 1.4 milj. markkaa. Rakennusvaiheen aikana Tuusulan kunta myönsi 200.000 markan ja Hyvinkään maalaiskunta 110.000 markan vuosittaisen avustuksen. Myös paikkakuntamme liikkeet ja yksityiset ovat olleet mukana. Tulkoon tässä yhteydessä mainituksi Järvenpään Kumitehdas ja apteekkari Aina Kajander, jotka kumpikin lahjoittivat 100.000 markkaa. Erikoisen kiitollisia olemme juuri apteekkari Kajander-vainajalle, joka testamentissaan muisti kouluamme huomattavalla osuudella. Sen markkamääräinen suuruus ei ole vielä selvillä, mutta tänä vuonna olemme saaneet jo 2.4 milj. markkaa. Koulun opettajat ja oppilaat ovat myös eri tavoin kartuttaneet rakennusrahastoamme, mm. jokakeväisin vappujuhlin, jotka parhaimmillaan ovat tuottaneet toistasataatuhatta markkaa.

Varsinainen rakennustyö on saatettu nyt päätökseen, vaikka kalustojen hankintaan löydämmekin vielä kiinnittämään varoja n. 2 milj. markkaa.

Koulurakennuksen kokonaiskuutiutilavuus on nyt n. 20.000 kuutiometriä ja sijaitsee rakennuksessa: 19 luokkahuonetta, 8 erikoisluokkaa, 4 kerhohuonetta, 2 voimistelusalua näyttämöineen, ruokasali keittiöineen, kokeelmahuoneita ja entistä laajemmat tilat opettajakunnalle.

Oppilasmäärä on tällä hetkellä 760 ja opettajia on 32, ym. henkilökuntaa.

Moni teistä täällä olevista haluaisi varmaan tietää mitä tämä kaikki on tullut maksamaan, varsinkin kun rahoitusvaikeuksien vuoksi on jouduttu rakentamaan eri vaiheissa. Käsityksen mukaan ja koko johtokunnan käsityksen mukaan, työt ovat tulleet suoritetuksi melko kohtuullisesti. Sitä kuvaa parhaiten se, että koulun taloudellinen asema tällä hetkellä on verrattain hyvä ja koulun kokonaisvelat ovat ainoastaan vajaat 90 milj. markkaa. Niinpä johtokunta on harkinnut mahdollisuuksia ensi syyslukukauden alussa alentaa lukukausmaksuja.

(Hyvästä taloudellisesta asemasta tulee myös todennäköisesti johtumaan ettei meillä ole mahdollisuuksia lähitulevaisuudessa päästä valtion kouluksi)

Lopuksi haluan vielä esittää parhaat kiitokset koulun johtokunnan jäsenille, molemmille rehtoreille - niin entiselle kuin nykyisellekin-, koulun opettajakunnalle ja kaikille niille joiden sydäntä lähellä tämä koulu on ollut. Haluan myös esittää koulun johtokunnan kiitokset insinööreille ja muille rakentajille, sekä ennenkaikkea luoton antajille, jotka kaikki olette omalla panoksellanne saattaneet tämän koulun valmiiksi ohjaamaan paikkakunnan nuorisoa vaativalle opintielle.